

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dăși conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Să ne adunăm.

Dacă alături de Biblie ar trebui să stea în permanență pe masa de lucru a preotului altă carte, nu ar putea fi decât *Tratatul despre Preoție al sf. Ioan Gură de Aur*. Și nu ar fi numai un simbol lucrul acesta, ci și un stimulent și poate cel mai fericit stimulent pentru păstrarea trează a conștiinței preoțești. Căci una din metehnele timpului în Biserica noastră, cu nespuse păgubitoare urmări pentru acțiunea practică, este lipsa de încredere la mulți dintre noi, în servirea la care ne-am înjugat. Șovăirea aceasta — căci nu poate fi decât o șovăire — duce la lăncezeală, la indiferență și demultori chiar la desgust față de ceace ești, rămânând preoția în cazul acesta numai un cadru în care se crede că se poate sluji oricui, numai lui Hristos nu.

Luând și cugetând însă la preoție așa cum o înțelege sf. Ioan Chrisostom, în toată adâncimea, în toată sfințenia și binefacerea ei, cu totul alta va fi și desfășurarea vieții noastre în slujba Domnului și a mădularilor Bisericii Sale.

Căci sunt momente de multe ori din cele mai grele de o complectă desorientare individuală, când este deajuns o idee sau o intuiție prinsă din lăuntrul sau din afara noastră, pentru a se produce o adevărată revoluție în felul nostru de a gândi, a simți și a lucra, bineînțeles nu și fără urmări asupra mediului în care activăm, în care ne mișcăm. Prin urmare nu este indiferent ce credem fiecare preot despre preoție căci odată pătruns până în adâncuri de marea însemnătate a preoției, pe care n'a întrecut-o nici poate s'o întreacă vre-o altă chemare, la *alt grad* se va ridica și simțul de răspundere. Și alta va fi și colaborarea personală a fiecăruia la împlinirea poruncilor Mântuitorului nostru.

Cui i s'a încredințat mult, — mult i se va și cere. Dar în legătură cu simțul răspunderii personale, isvorât din neșarmurita prețuire a preoției, stă neîntrerupta formare culturală a noastră, care formare culturală este o necesitate pentruca fiecare să poată deveni ceace trebuie, — vas ales al Domnului său.

Și când amintesc de neîntreruptă formare culturală, nu mă gândesc numai decât la înmagazinarea unor cunoștințe oricât de numeroase și variate ar fi ele, ci mai vârtos mă gândesc la o necurmată șlefuire, adaptare și îmbogățire a întregii personalități preoțești în scopul și în vederea împlinirii soliei sfinte în Biserică.

Sunt preoți fără carte multă, fără prea multe cunoștințe înmagazinate, dar plini de entuziasm. Mai ales cei bătrâni prin entuziasm au trăit.

Și în adevăr, căci entuziasmul, isvorât din convingerea fiecăruia despre preoție are totdeauna rol hotărâtor.

Să nu se spună că entuziasmul este asemenea focului de paie, căci ancorat într'o convingere neclintită, el totdeauna este creator nu numai în viața individuală ci și în cea socială.

Căci prima impresie pe care o are orice preot tânăr intrat în preoție este ciocnirea sguđuitoare dintre ceace a învățat în școală și ceace întâlnește în viață. Și se pare că niciodată nu va putea înlătura acest antagonism. De fapt nu este altceva, decât numai avem de-a face cu greutatea începutului ce se întâlnesc în oricare domeniu.

Și, în această greutate a începutului, care dintre noi n'a alergat la acea minunată ancoră de scăpare — pentru a nu ajunge la descurajare, — la entuziasm, la entuziasmul isvorât din convingerea despre preoție.

În stările de șovăire având fiecare în cercul luminos al conștiinței sale demnitatea și

sublimitatea slujirii sale, mai totdeauna ajunge la biruință.

Dealtfel orice bine totdeauna a biruit prin lacrimi și osteneți. Sfintele Evanghelii ne mărturisesc că o acțiune temeinică oricât de modestă ar fi ea impune muncă, continuitate dar mai ales jertfă personală. Da! Muncă și jertfă!

Este știut că ce se lucrează din distracție și fără încordare, se și distramă lesne.

Prin urmare nici preoția cea mai serioasă și cu răspundere misiune din lume, nu poate fi o plimbare de agrement pe o mare liniștită!

Nu, căci nimic din ceea ce realizez nu va dăinui dacă nu va purta o fărâmă de trudă, o nuanță de sârg.

Moaștele din Sfântul Prestol nu trebuie să însemne numai jertfa înaintașilor pentru propășirea și slava Bisericii, ci și jertfa celor ce au urmat și urmează.

...Și a celor ce urmează...! Iată dar că mai avem o datorie mare de împlinit. În afară de lucrul mărunț și migălos, făurit în mic în parohia fiecăruia, în calitate de tagmă, de corp solid și autoritar, mai trebuie ceva.

Dar noi parcă ignorăm sau în cel mai bun caz nu se vede nicăiri în preocupările noastre grija manifestată printr'o părere ori atitudine față de diversele probleme ce se ridică, probleme cari adesea *interesează vital Biserica noastră*, direct sau indirect.

Au trecut și trec o sumă de ocazii, s'au ridicat o sumă de probleme când ar fi trebuit spus răsplat și hotărât cuvântul nostru, cuvânt care cât de cât înclină balanța intereselor Bisericii, Ortodoxiei în chip favorabil.

De curând s'a ridicat în mod demn și real problema *Oștii Domnului*.

Problema aceasta a Oștii este cu mult mai gravă de cum pare. A tăcea e dăunător. Dar să fim siguri că dacă vom tăcea noi „*pietrile vor striga*“.

Și vor striga și vor crea directive alții, nechemați sau chiar din aceia cari iubesc Ortodoxia ca lupul pe miel. Dar de ce am lăsa altora să facă ceea ce noi suntem datori să facem, pentru a nu veni timpul „*să se ia via dela noi*“ și să se dea aceloră cari vor da roadele la timpul lor, — roade cu atât mai vrednice și mai bine făcătoare, cu cât vor fi aduse în vremuri de mare arșiță sufletească.

A ne plânge când răul a prins rădăcini nu-i bine. De aceea e necesar să ne întâlnim.

Am amintit numai problema Oștii dintre multe altele. Cât bine nu pot aduce convenirile

noastre profesionale! Câte puteri nu sporesc, câtă stimulare a sentimentului de emulațiune care să imboldească la acțiune la creațiune, câtă formare culturală nu ar putea să aducă ele!?

Oare să fi secăt tot isvorul entuziasmului nostru?*)

Pr. D. V. Anuțoiu

† Profesorul ION PETROVICI.

S'a stins fără nici un sgomot, în liniștea vieții sâtești, un adevărat om: profesorul Ion Petrovici.

Moartea i-a fost o firească deslegare, nimic mai mult, după cum i-a fost viața: un zâmbet peste atâtea amărăciuni.

Dar cu apunerea în mormânt a profesorului Ion Petrovici Banatul pierde un fiu al gliei sale și o personalitate cum astăzi nu se mai gădesc.

Profesorul Ion Petrovici a fost fiu de preot din Ianova. Școala a făcut-o în satul natal, apoi liceul în Timișoara iar universitatea în Budapesta. Cinci ani a fost profesor la preparandia din Arad apoi în 1894 trece la liceul Andreiu Șaguna din Brașov. În timpul războiului trece în Moldova, iar de aci în Basarabia românească, unde a lucrat febril la organizarea școlii românești.

După reînvierea noastră națională, vine la Logoj, unde din însărcinarea marelui Branisce, este întâiul director al școlii din Banat. După normalizarea stărilor, directorul școlii regional Ion Petrovici ajunge inspectorșef al regiunii Timișoara. Satisfacție mare, deși nu deplină, căci bărbatul acesta a fost exemplar unic în viața noastră școlară de odinioară.

Pe toate, pe cele rele ca și pe cele bune profesorul Petrovici le-a luat cu o senină și superioară privire a lucrurilor omenești. La pensionarea lui, întâmplată nu de mult, un aret întreg a beneficiat iarăși de strălucirea personalității sale. În Gavojdia și jur râposatul a fost ca o columnă, trezind pururi sentimente nobile și îndemnând pe oameni la bine.

La vârsta de 68 de ani moartea îi încremenește zâmbetul pe buze. Profesorul de isto-

*) Concluziile ce reies din acest articol, interesant și plin de entuziasm, sunt în fruntea lui: *să ne adunăm*.

Părintele Paica încă ne face bucuria de a ne da același răspuns. Procedura pe care Sf. Sa o recomandă, momentan nu o aflăm de operantă. Vom chibzui totuși asupra uneia mai eficace. Red.

rie care a dat atâtor generații din mana suflului său, iată-l redat pământului a căruia reînviere națională el a visat-o și a propovăduit-o.

Inmormântarea de Duminică a readus la groapă o seamă din distincții săi elevi.

Di inspector general Sabin Evușian, delegatul Ministerului a rostit următoarea cuvântare funebră:

Intristată asistență,

Dumnezeu singur este fără început și fără sfârșit. Noi din lume suntem și în lume rămânem.

Tot ce luminează dela sine, arde,..., iar ceea ce arde, se mistue și dispăre în neant. Neșumăratele luminițe ale cerului — față de nemărginirea universului — licăresc doar câteva clipe. Și, față de ele, cât de neputincioase sunt opaițele noastre pământești!?

Un opaiț e și sufletul dascălului. Tragică e soarta lui: abia-și termină opera de luminare, se mistue și dispăre, aproape deodată cu ultimii palpi de căldură și lumină.

*

Dascălul de dascăli, al cărui lut este închis în acești patru pereți pregătiți pentru împărăția rece și de veci a întunecului, a iradiat, timp de 35 de ani, căldură și lumină în sufletele unui lung șir de generații de intelectuali români, în Banat, Crișana și Ardeal în vremi de urgență, în Basarabia în vreme de restriște și în Țara-Unită în vremea refacerii, — pentru ca acum, nu mult după săvârșirea operii, să ne părăsească pentru totdeauna.

Ne-am așteptat la acest desnodământ fatal și totuși am fost surprinși..... Am fost surprinși toți câți ne găsim, azi, în jurul acestui sicriu, împreună cu marea mulțime care plânge, în depărtări, alături de noi.... și nu ne putem împăca, cum nu se poate împăca fiul cu pierderea tatălui său și nu se poate împăca un frate cu pierderea fratelui său mai înțelept.

Cu adevărat părinte ni-a fost celor ce l-am avut profesor și inspector, — blând și înțelept frate celor ce am avut fericirea să colaborăm deaproape cu dânsul și, tuturora, el ni-a dat din prisosul sufletului său....

Activitatea și-o începe la școala normală ort. rom. din Arad, vechia preparandie, școală de dascăli, în 1894, iar după 7 ani trece la liceul ort. român din Brașov. Aici l-am aflat, bărbat de 36 de ani, în 1904, profesor de istorie și l. latină. În clasa VIII-a ne preda istoria Ungariei. Precis și pedant, era totuși îngăduitor. Pentru motive pe care nu ni le-a expus, dar pe care le simțiam și în urmă le-am

întăles, nu ne dedea, nici nu ne cerea decât schițe bine rotunjite, fixate de el însuși,... iar de explicat explica numai când se dedea — și dânsul găsea aproape întotdeauna — relații — uni cu istoria fraților noștri de peste munți: atunci se ilumina și iradia atâta căldură, încât captiva și pe cei mai îndărătnici. Il stimam și îl iubiam.

Colegii mei de clasa VIII-a, mai bănoși, erau gata de plecare într-o excursie în Italia. Defunctul era unul dintre organizatori și conducători. Mă întrebă, în ora de istorie, dacă merg și eu. — „N'am parale, domnule profesor“. — „Dar, vrei să mergi?“ — „Sunt orfan de părinți, n'am cu ce merge“. — „Să te pregătești, dragă, diseară să fii la mine, plecăm“, a încheiat scurt și mai autoritar ca oricând, dar cu ochii umeziți de duiosie. M'am trezit în caravană și, timp de două săptămâni cât a ținut excursia, cu tot ce mi-a dorit, modest, inima. — Acest gest m'a legat, pentru toată viața de sufletul, în aparență rigid, în fond însă de-o duiosă bunătate și de-o rară noblețe, a profesorului meu Ion Petrovici. Profesorul pedant era dublat de educatorul capabil a se ști însimțit în rolul unui tată grijuliu față de elevii săi.

Zâmbetul său caracteristic, de profesor conștient și de educator fericit în fața operei sale, — zâmbet cu care obișnuia să urmărească pe elevii săi în cursul întregului examen de bacalaureat și cu care însoțea cuvintele de bun rămas la plecarea bacalaureaților într-o nouă viață, — reoglindea din plin sufletul său.

În clipe grele, — cine nu are de acestea —, mie, zâmbetul lui, nu odată mi-a dat întărire și nădejdi nouă.

Refugiat, din Brașov, în cursul războiului, a înțeles să-și pună, în Basarabia, într-o elanul său și toate forțele sale sufletești, — deși nu mai era tânăr —, în slujba redșteptării, la cultură națională a Românilor de acolo, pentru marea și sfânta zi a Unirii politice și sufletești. Istoria de mâne a acelor frământări și isoria școlilor românești basarabene nu vor putea să nu-i pomenească cu pietate numele.

L-am revăzut în 1919, la Sibiu, pregătit pentru marea operă de refacere și reorganizare școlară. Ne-am regăsit apoi pe acest pământ al Banatului său drag, pământ natal, cu care se va contopi, de acum, pentru vecinicie.

Comparat cu strălucirea unui director regional de pe vremuri, ce plin de modestie și cu câtă cunoștință a răspunderii ce i s'a dat, apare în 1919, la Lugoj, primul director regio-

nal al școalelor secundare din Banatul românesc, Ion Petrovici, cu cartea de expediție și cu plicurile adresate de el însuși, în geantă. El era, la început, totul. „Mi se completează biroul“, a zis simplu și vioiu, parcă așa era firesc, când, în sfârșit, i s'a dat un camerist.

În 1923, ca primul inspector șef al Inspectoratului școlar din regiunea I Timișoara, având acum în administrare și control școalele de toate gradele și de toate caracterele, din Banat, jud. Arad și județul Mehedinți, lucra încă cu un personal foarte redus, în trei camere modeste ale unui liceu. Mobilierul îl ticluise din prisosul diferitelor licee, iar sumele primite, pentru înzestrare, dela Minister — câteva zeci de mii anual — le restituia de fiecare dată, ca venit în favoarea Statului.

Greșim oare, dacă ne întrebăm unde am fi azi, cu superioare conștiinți, abnegații, înalte sentimente de datorie și de răspundere și cu neprihănită cinste, după chipul celor pilduite de șeful unei puternice regiuni de muncă!.....

Regiunea lui era socotită prima la locurile în drept. El însă nu-și făcea un titlu de mândrie din acest fapt, ci mai mult se îndărătnicea în muncă. Avea deplină încredere în colaboratorii săi imediați, pe cari el însuși și-i formase. Întâiul la datorie, în orice vreme, cu subalternii săi corecți era blând și jertfelnic.

Alături de grija organizării an de an a învățământului românesc în regiune, ca un perfect cunoscător al problemei minoritare și ca un cinstit și înțelept sfetnic al superiorilor săi, avea și grija punerii școalelor minoritare în armonie cu aspirațiile și drepturile juste ale Statului român. Și'n mijlocul atâtor griji, observa, chibzuia, îndruma, cu blândețe pentru îndreptare, dar și fără cruțare pentru a stârpi ignoranța sau abuzurile. Cu câte-o vorbă bună sau cu câte-un gest gingaș rezolva, de multe ori, dificile nedumeriri sufletești. Tocmai din acest motiv, nu cred ca el să fi avut vreun răuvoitor, iar în ce privește dragostea e de remarcă că și-a știut-o câștiga, lega și păstra, până la ultima suflare, pe lângă a bănățenilor de baștină, și pe a crișenilor și pe a mehedințenilor, deopotrivă.

La banchetul de rămas bun, în 1931, când a trecut la pensie, elogiilor de tot felul le-a răspuns modest și blând, cum îi era graiul: „Am fost bun cu toată lumea,... aceasta e taina vieții mele“. Bunătatea neprecupețită i-a adus și desamăgiri, pe acestea însă a știut să le tănuiască, după cum a știut să zăvoreaască în sufletul său și loviturile crude ale sorții, care adesea, lovește chiar pe cei mai buni.

Ultima sa mare desamăgire a îndurat-o atunci, când cu experiențele adunate o viață de om, a crezut să-și servească din tot sufletul și din tot cugetul viitorul școlii românești.

N'a stat nicidecum în calea lumii, ba mai mult, văzându-o tot mai pretențioasă, tot mai avidă de fasturi și tot mai egoistă, a început s'o încunjoare. S'a retras, în urmă, în acest Tusculanum, depănând în gând firul unei vieți trăite cu rost, în vremurile cele mai grele — un sfârșit de epocă și un început de o altă epocă, nouă; — s'a retras, liniștit, în acest Tusculanum, în cuibul familiar, luminat de dragostea și încălzit de recunoștința atâtor generații, cărora, la rândul său, el le dase cu prisosință, și luminează și căldură.... Iar, când apărea, tot mai rar, printre noi, cei mai de aproape ai săi, mai bine sau mai slăbit, fața-i era întotdeauna transfigurată de acel zâmbet caracteristic, care reoglindea mereu o rară nobleță sufletească.....

Și acum a dispărut și acest zâmbet.

Tot ce luminează dela sine, arde....., iar ceea ce arde, se mistuie cu încetul și trece în neant.

Dumnezeu singur e fără început și fără sfârșit.

*

Dl. Ministru Dr. C. Angelescu m'a încredințat ca în clipa grelei despărțiri de totdeauna, să exprim, în numele Ministerului Culturii Naționale și în numele său personal, adânci regrete pentru moartea prețuitului dascăl, înțelept și devotat sfetnic și mare Român, Ion Petrovici.

Consiliul Inspectorilor Generali ai învățământului secundar m'a delegat să aduc în fața acestui sicriu cuvântul duios de bun rămas pentru fostul lor coleg Ion Petrovici.

Iar colaboratorii săi, inspectori, revizori, directori de școli, profesori și învățători, funcționari dela Serviciul Local de Învățământ și dela serviciile exterioare, elevii dela școalele de toate gradele și toate categoriile din regiunea școlară Timișoara, depun, prin mine, sincere și fierbinți lacrimi de cea mai adâncă grațitudine și recunoștință, și prezintă, prin graiul meu, întreg omagiul lor părintelui sufletec, ales educator între educatori, om deplin și Român integru Ion Petrovici, primul director regional și primul inspector șef al școalelor din Banatul românesc.

Îi vom păstra nepieritoare amintirea!

Vizitațiunea canonică la parohiile din Banatul iugoslav.

Miercuri, 30 Septembrie.

Caravana noastră se îndreaptă spre una din cele mai modeste comune a tractului Vârșetului. Numele comunei *Mesici* ne răscolește multe amintiri din istoria despărțirii ierarhice, în legătură că mănăstirea Mesici, unde marele ierarh Șaguna și-a făcut ucenicia călugărească.

Cu toată vremea rea, fruntașii comunei aleargă în marginea comunei, în frunte cu dl primar Putaic și dl notar, bineventând Arhiepiscopul. În fruntea unui grup de călăreți, îmbrăcați în costume de sărbătoare, ne apropiem de capela, noastră, modestă și neîncăpătoare. După rugăciunea de mulțumire, toți credincioșii, adunați cu mic cu mare, ies în curtea capelei, de pe treptele căreia, P. S. Sa le mărturisește aceeași dragoste, aceeași grijă ce o are față de toți fiii sufletești. În însuflețirea puternică a mulțimei, P. S. Sa, impresionat de entuziasmul lor, îi îndeamnă să țină la capela lor modestă, ce poate să devină mare, prin curăția sufletelor.

Păr. administrator I. Danciu mulțumește P. S. Sale pentru înalta vizită.

La mănăstirea Mesici, soborul călugărilor înalță rugăciune pentru sănătatea P. S. Sale, iar păr. protosințel Melentic exprimă dragostea creștinească față de ierarhul bisericii surori.

Iabuca. La marginea comunei, banderiu și fanfara așteaptă Arhiepiscopul, fiind întâmpinat în fața unei porți de verdeață de primarul comunei și de F. Renislau, președintele consiliului parohial.

În fața bisericii, ce se afla în reparare, mulțimea de credincioși ovaționa puternic Arhiepiscopul. Serviciul religios se săvârșește în școală, unde prin bunăvoința organelor școlare s'a improvizat un mic altar.

Corul bărbătesc de sub conducerea dlui înv. Tiera a dat răspunsurile.

Neîncăpând în școală, mulțimea adunată intră în biserică, unde P. S. Sa arată calea mântuirii sufletești cu ajutorul cuvântului lui Dumnezeu propovăduit de preoții noștri. Viața creștinului să fie o mărturisire vie a credinței noastre dreptmăritoare, ca astfel, vitregia vremurilor să nu o poată spulbera, ci să rămână în familie ca o făclie pururea aprinsă.

Păr. I. Danciu mulțumește P. S. Sale pentru îmbărbătarea duhovnicească adusă enoriașilor săi.

Se ia masa la păr. Danciu.

În drumul spre Sălcița, P. S. Sa este așteptat și de creștinii sârbi în fața bisericii lor. Preotul lor săvârșește o rugăciune în cinstea P. S. Sale. După bineventurarea preotului, P. S. Sa îndeamnă creștinii sârbi să trăiască în frățietate creștinească cu românii, de aceeași lege cu dânșii.

Sălcița. Fiind drumul desfundat, din cauza ploilor torențiale ce ne urmăreau, automobilele nu mai pot străbate în Sălcița, deaceia numai P. S. Sa cu P. On. D. protopop Traian Oprea coboară cu trăsura în comună, unde sunt așteptați de toți fiii comunei.

Păr. I. Tătucu aduce omagiul parohienilor pentru dragostea cu care Arhiepiscopul vine să-i cerceteze, înfruntând greutatea zilei grele de toamnă.

P. S. Sa, cu cuvinte duhovnicești, îndeamnă credincioșii să se ferească de patimile ce strică și nimicesc sănătatea trupească și sufletească a creștinului.

Joi, 1 Octombrie.

Vlaicovăț. Des de dimineață sosim în comuna Vlaicovăț cu frumoasă reputație, ce și-a câștigat-o încă în vizitațiunea canonică din 1928. Fiind de dimineață, corul, fanfara și călăreții au fost surprinși în formația lor de aranjare. Deodată stopează în fața bisericii cele 2 automobile.

Vrednicul învățător N. Boldea era în fruntea copiilor de școală, frumos încolonați în fața bisericii. Păr. V. Oprișa adânc impresionat predă Arhiepiscopului sf. cruce și sf. evanghelie să le sărute.

Sunetul clopotelor formează ecou puternic în întreaga comună despre sosirea Chiriarhului. În câteva clipe biserica este arhiplină de credincioși. După rugăciunea de mulțumire, P. S. Sa, cu exemple biblice îndeamnă creștinii de a nu-și aduna comori pe pământ.

Viața este o continuă luptă între trup și suflet. cumpăna între aceste două forțe o menține Biserica prin mijloacele ei.

P. S. Sa, fiind mulțumit de podoaba în care este îmbrăcată sf. biserică, laudă sânguinta credincioșilor și simțul lor de jertfă față de podoaba Casei Domnului. În același timp P. S. Sa, fiind îngrijorat de numărul concubinajelor și de scăderea rapidă a populației, face apel la sufletul bunilor credincioși să înlăture aceste rele ce bântue în satele noastre românești.

P. S. Sa cercetează și biserica sârbească, unde este primit de preotul și creștinii sârbi.

P. S. Sa, însoțit de mulțimea ce mișuna în strada bisericii, vizitează școala și elevii dlui înv. N. Boldea. În decursul reviziei oficiului parohial, în fața casei părintelui Oprișa, fanfara de sub conducerea dlui N. Iorga a executat mai multe doine românești.

Însoțiti de uralele mulțimei și de marșurile entuziaste ale fanfariștilor, ieșim până la marginea comunei, unde suntem întâmpinați de însuflețiiți rețișoreni.

(Urmează)

F. O. R.-ul în valea Timișului.

Comunele din valea Timișului au constituit totdeauna o unitate bisericească, administrativă culturală și economică. Ele au format un district independent, al Caranului, cu reședința în Căvâran, pe vremuri oraș de mare însemnătate strategică. Sub dominațiunea maghiară centrul văii Timișului a devenit comuna Sacul, unde au fost așezate pretura, percepția, medicul uman și veterinar și alte servicii publice.

Această vale dimpreună cu cea a Pogănicului, au dus strălucite lupte naționale, de pe urma cărora preoții noștri au fost supuși la grele încercări de stăpânirea străină. Drapelul biruinței pe Pogonici îl ducea părintele Nicolae Corneanu dela Apadia, iar pe Timiș preotul Aureliu Spătan din Sacul, ambii membri ai Comitetului național. Logojul și Caransebeșul aici își aveau hinterland-ul lor de rezistență națională.

Trecutul, imbinat cu prezentul viguros încă pentru viața națională, bisericească și economică a Banatului a determinat F. O. R.-ul nostru eparhial, ca să deie și văii Timișului, cum a dat Almăjului, Crainei, văii Bârzaiei ș. a. o organizație proprie. Deaceia a descins Duminecă în 1 Noembrie 1936 la Sacul, unde a organizat cercul comunelor bisericești din plasa administrativă Sacul.

Acest mare praznic al ortodoxiei noastre bănățene a fost condus de însuși președintele F. O. R.-ului dl Dr. Cornel Corneanu, care în această misiune a sa a fost însoțit de membrii Consiliului: Dr. Dimitrie Novacescu, prof. Matei Armaș, prof. Romul Cîric, Romul Pârveu, Ioan Têrziu, Dr. Titus Anton, Dr. Liviu Grozavescu, prof. Teodor Savescu s. a., de preoții: prof. Teodor Șandru, prof. Gheorghe Noaghea, prof. Filip Pop, prof. Dimitrie Soceneanțu, Gheorghe Frățilă, Romulus Pop și diaconul Andrei Jucosu.

„Oastea Domnului“ îi întâmpină în gară cu cântări religioase, iar primarul Petru Ghiocel rostește o inimioasă cuvântare de bineventare.

În fața sf. biserici așteaptă mulțimea de credincioși din toate comunele bisericesti de pe valea Timișului, în frunte cu preoții lor. Aici vorbește membrul consiliului parohial Dimitrie Benec și cântă corul Reuniunii din localitate.

În biserica împodobită și feeric iluminată se slujește vecernia de 20 preoți în vesmânte strălucitoare. Servesc preoții: Eftimie Lăpăduș din Căvâran, Iova Drăghina din Mătnic, Ioan Lăpăduș din Ohaba, Petru Voicău din Prisaca, George Bria din Ruginosu, Dimitrie Lupea din Jena, Silviu Secoșan și Aurel Rusulescu din Criciova, Gheorghe Vior și Dimitrie Blidariu din Jdioara, Petru Adam din Tincova, Remus Lăpăduș din Căvâran, Vasile Soceneanțu din Sacul și cei veniți de Caransebeș. Răspunsurile le execută corul bisericesc, instruit de părintele V. Soceneanțu și condus de Toma Cărăbașiu. Predica, instructivă și bine documentată, o rostește cu vervă preotul locului Vasile Soceneanțu*).

Notari ai adunării festive sunt aleși d-l Grigorie Bugărin din Logoj și directorul Dănilă Biriș din Sacul. Verificatori: Silviu Verca notar în Sacul, Andrei Rachitovan în Tincova, Dr. Dimitrie Novacescu și prof. Matei Armaș.

Cuvântarea inaugurală a dlui președinte o publicăm în numărul viitor.

Prof. Dimitrie Soceneanțu aduce mulțumiri conducerii F. O. R.-ului pentru cinstirea acestei părți a eparhiei și a oamenilor ei cu tragere de inimă pentru biserică și neam, cu organizația cercuală a F. O. R.-ului în Sacul. Propune, iar adunarea proclamă următorul comitet al noului cerc:

Președinte: Romulus Roman institutor, publicist, Logoj.

Vicepreședinți: Sever Ciugudeanu primpretor în Sacul, Cornel Mircea revizor școlar în Logoj, profesor Aurel Pițu Logoj, Dr. Petru Maior Logoj, Vasile Tărian învățător Sacul.

Secretar general: Grigorie Bugărin Logoj, Dănilă Biriș inv. Sacul.

Casier: Silviu Verca notar în Sacul.

Membrii: Dr. Petru Dabiciu medic în Nadragu, Dr. Alexandru Buha notar public în Logoj, Romul Șoimu directorul liceului comercial Logoj, Tiberiu Stan sub-revizor școlar în Logoj, notarii: Andrei Jula în Jdioara, Antoniu Zgriba în Zgribești, Romul Lăpăduș în Căvâran, Cornel Ungurean în Zăgujeni, cei din Gavojdia și Valeaboului. Învățătorii: Andrei Rachitovan în Tincova, Dimitrie Secoșan în Cireșul, Aurel Dimcea în Valeaboul, Nicolae Cornean în Zăgujeni, Solomon Bistrea în Jupa, Ilie Cornean în Ohabamătnic, Simeon Sârbu în Gavojdia, Pavel Popa în Gavojdia, Lazar Daminescu în Jdioara, Const. Vieriu în Jena, Ioan Popescu f. inv. în Logojel,

*) Se va publica în numărul viitor.

Zeno Zăvoianu în Nadragu, Aurel Aldan pens. în Selbăgel, Liviu Voșcinariu în Căvâran, Damian Neagoe în Căvâran, Petru Roșu în Prisaca, Ștefan Dumitrașcu în Mătnic.

Se aduc din partea dlui președinte omagii Prea Sfinției Sale părintelui episcop diecezan Dr. Vasile Lazarescu și mulțumiri conducătorilor comunei bisericesti din Sacul pentru primirea înălțătoare ce a făcut-o F. O. R.-ului. Înălțătoarea serbare se încheie cu un concert religios bine executat al corului bisericesc, compus numai din plugari.

Manifestația dela Sacul împodobește lanțul succesorilor pe teren bisericesc al F. O. R.-ului nostru eparhial și al neostenitului său președinte.

M. A.

Echipa Monografică

a Institutului Social Banat-Crișana din Timișoara la Pojejena-de-jos. — P. S. Sa Episcopul Vasile binecuvintează și încheie personal lucrările Echipei într'o atmosferă sărbătorească

(Continuare).

La ora 13 P. S. Sa părintele Episcop Vasile cu suita, preoții echipei, oaspeții invitați și toți monografiștii au plecat cu automobilele, prin Pojejena-de-sus, la Șușca, spre a asista la solemnitatea sfințirii celei de a doua Troițe, ridicată de Institutul Social Banat-Crișana. Pojejena-Sârbească era și ea îmbrăcată ca de zile mari, cel puțin pe din afară. De-a-lungul drumului populația ovaționa pe înaltul lerarh strigând „ura“ și „jivio“. La marginea comunei Șușca un banderiu de călăreți întâmpină pe P. S. Sa, conducându-L pe sub arcul de triumf, în sunetele clopotelor, la locul unde se ridicase Troița și unde așteptau preoții, oaspeții și întreg satul. Pe o distanță de 100 metri drumul era flancat de elevii școlii primare, îmbrăcați în pitoreștile lor costume naționale bănățene, cu stegulețe în mână. La apariția P. S. Sale, lumea cu sufletul copleșit de emoție striga „trăiască“, manifestându-și astfel marea bucurie de a vedea în comuna lor, care probabil n'a mai avut parte de asemenea cinste, pe Alesul și Trimisul Domnului.

Prea Sfinția Sa este întâmpinat în fața Troiței de preoții echiperi și de preotul local S. Daș, îmbrăcați în odăjdii. Păr. Șora oferă spre sărutare Sf. Cruce și Evanghelia spunând P. S. Sale câteva cuvinte de bun sosit în această comună. P. S. Sa este binevenat de primarul comunei. Preotul paroh Daș, un suflet de păstor adevărat, arzând de focul dragostei pentru greaua și sublimate misiune ce are de îndeplinit aici, atât sub raportul religios cât și cel național, bineventează pe P. S. Sa, făcându-I un documentat și vibrant raport asupra situației din parohia ce-o păstorește, exprimându-și amărăciunea profundă că păstorii săi nu-i urmează glasul, prin faptul că nu vreau să țină calendarul îndreptat, lăsându-se influențați de sârbii din comunele învecinate, cari urmează vechiul calendar.

Mărturisirea aceasta a fost de-a-dreptul uluitoare pentru noi cari am crezut că problema calendarului îndreptat se pune doar în Moldova și Basarabia. Nu putem concepe în Banat stilști, această anarhie spirituală caracteristică unor ținuturi mai puțin emancipate din punct de vedere cultural, cu oameni habotnici și fanatizați de anumiți aventurieri ce se pretind singurii păzitori ai tradiției și legii străbune. Pe semne agenții

„episcopului“ Serafim și ai „popii“ Climovici, cel cu veleități de metropolit, ai lui Ghlicherie și ai altor „membri“ ai „bisericii vii rusești“, cari au provocat cunoscutele rebeliuni în comunele Albineți, Funduri și Ilenița, din Moldova și Basarabia, soldate cu zeci de morți și sute de răniți, s'au strecurat până la noi în Bănat, otrăvind sufletele naive ale țăranilor noștri, cari nu-și dau seamă că în dosul acestor agitatori se ascunde hidra comunismului distrugător de biserică, națiune și țară.

(Urmează)

Gh. Cotoșman.

Moțiunea

votată de Congresul F. O. R.-ului în Arad.

1. Congresul exprimă omagiile sale de respectuoasă iubire și adânc devotament M. S. Regelui Carol II-lea și Dinastiei ortodoxe, care se confundă cu destinele Bisericii noastre naționale.

2. Își mărturisește dragostea lui deplină față de înalții noștri Ierarhi, declarându-se solidar cu ei în toate acțiunile menite să asigure drepturile și prestigiul Bisericii ortodoxe, hotărât să-i urmeze fără șovăire și să-i apere în toate împrejurările.

3. *Își afirmă convingerea profundă, că primejdiile ce amenință viitorul neamului românesc și desbinările ce-l sfâșie și astăzi pe urma perfidiei habsburgice și vrăjmașiei maghiare dela 1700, cer în mod imperios desăvârșirea unității lui naționale prin restabilirea unității religioase, a cărei înfăptuire în spirit frățesc și ortodox, o dictează de altfel însuși instinctul nostru de rasă.*

4. Cere ca în Constituția țării, problema cultelor să fie astfel soluționată încât să i se asigure Bisericii ortodoxe caracterul și situația de adevărată și unică îndrumătoare sufletească a Statului, cu ale cărui idealuri naționale numai ea s'a identificat în toate vremurile.

5. Încredințat de valoarea necontestată a organizației Bisericești actuale, răsărită din mintea nenumitorului Mitropolit Andrei Șaguna și fericit experimentată timp de peste 60 ani, se declară hotărât pentru menținerea ei, respingând orice încercări de a o modifica în principiile ei constituționale.

6. Accentuând din nou importanța educației religioase în formarea caracterelor creștine și cetățenești, roagă stăruitor Ministerul instrucției publice și autoritățile superioare bisericesti să dea cea mai îngrijită atențiune învățământului religios al tinerimii din toate școlile. În același scop se va da caracter confesional cel puțin unei școli secundare din centrul fiecărei Episcopii ortodoxe, de unde să se poată face selecțiunea viitorilor studenți ai Academiiilor teologice.

7. Reînnoiește cererea veche, ca ministerul instrucției publice să acorde cel puțin uneia din Academiiile teologice ale Mitropoliei noastre, facultatea de a conferi titlul de licență, așa cum el s'a dat Academiei greco-catolice din Blaj, tratamentul inegal de azi fiind jignitor pentru Biserica dominantă.

8. Repetă cererea legitimă pentru înființarea episcopilor de Maramurăș și Timișoara, căci amândouă sunt scut de apărare religioasă și națională la hotarul primejduit din vestul țării.

9. Cere ca în noua lege de armonizare a salariilor ce se pregătește de guvern, preoțimea noastră să fie salarizată integral de către stat, în conformitate cu pregătirea și cu rolul ei important în viața neamului. Deasemenea și pensionarea Clerului să treacă tot în atribuția

statului, după normele funcționarilor publici.

10. Cere ca repatrierea Fundațiunii Gojdu, de atâta vreme întârziată, să fie grăbită de către guvern, trecând la nevoie chiar la măsuri drastice, spre a fi pusă la dispoziția Bisericii în scopul acordării de burse pe seama tineretului nostru, apăsate de tragedia sărăciei.

11. Cerem ca, în virtutea acțiunii noastre, cu caracter de plebiscit popular din ultimii doi ani, organele competente de Stat să procedeze la denunțarea Concordatului și a Acordului dela Vatican, dovedite de toți factorii de specialitate, ca primejdioase intereselor naționale românești.

12. Aflându-ne întruniți într'unul din marile centre românești dela granița de vest a țării, cerem cu toată hotărârea ca factorii competenți să intervină pentru ocrotirea fraților noștri de un sânge și de o lege din statele învecinate, asigurându-li-se cel puțin același tratament pe care România îl aplică minorităților sale etnice.

13. Cerem să se intervină de către Stat și Biserică în sprijinul ortodoxiei persecutate din Uniunea Sovietică, căci distrugerea ei înseamnă o slăbire evidentă a ortodoxiei ecumenice.

14. Deplin contopiți cu idealurile Statului întregit, milioanele de credincioși ai Bisericii ortodoxe declară că vor lupta cu ultima energie împotriva comunismului, revizionismului și francmasoneriei, prin care dușmanii de moarte ai Patriei Românești vor să-și dărâme credința religioasă și hotarele eterne.

15. Luând act cu bucurie de consolidarea bisericii ortodoxe române a fraților noștri din America de Nord, trimite vrednicilor conducători cuvântul său de îmbărbătare și sprijin în opera de reorganizare religioasă și națională începută sub păstoria înțeleaptă a P. S. Episcop Policarp Morușca.

16. Aprobând lupta ce se duce pentru redobândirea pe Seama statului românesc a marilor averi deținute ilegal de anumite orduri călugărești maghiare, infierează totodată pe acei Români uitați de sine, cari se fac apărătorii interesați ai acestor orduri iredentiste.

Secretar general:

I. Mateiu.

Președinte:

Sextil Pușcariu.

Ș T I R I

Instalarea P. S. Episcop Dr. Ioan Bălan al greco-catolicilor din Logoș a avut loc Duminecă în 1 Noemvrie a. c. în cadre sărbătorești. Prea Sfințitul nostru episcop a fost reprezentat printr'o delegație, în numele căreia prof. diacon Isaia Suru a exprimat P. S. Bălan cuvinte de bun venit și urare la muncă.

Vizită. Eri a fost în orașul nostru vizitându-și comunitatea credincioșilor de aici episcopul evanghelic Dr. D. Victor Glondys din Sibiu. Orașul a arborat drapele în cinstea acestui oaspe.

Pensiile văduvelor de războiu cumulează. Curtea de apel S. II. ca instanță de contencios admitând acțiunea d-nei Elena Chelner în proces cu Casa Generală de pensii a decis că: potrivit interpretării exacte a legii cumulului văduvelor de războiu remăritate au dreptul să primească și să cumuleze atât pensia lor proprie, cât și pe aceia ce li s'ar cuveni pe urma soțului cu care s'au remăritat (funcționar public și pensionar de stat). Urmarea firească a acestei decizii este aceea, că toate văduvele de războiu, ce eventual ar trăi în concubinaj să fie sfătuite a se căsători într'un câștig prin căsătorie nu pierd dreptul asupra pensiei ca văduvă de războiu.

Note Oficiale.

Nr. 6581 B 1936.

Toți preoții cari până la 31 Martie 1937 împlinesc noi termene de gradatie, cu începere dela 1 Aprilie 1937 sunt îndreptățiți la câte o nouă gradatie.

În urmare toți acești preoți adică: cari împlinesc 5, 10, 15 și 20 ani de serviciu bisericesc și școlar până la 31 Martie 1935, să-și înainteze până cel mult la 20 Noemvrie a. c. cererile lor pentru încuviințarea gradatiei noi.

Cererile să se înainteze pe cale ierarhică adică prin Prea On. Oficii protopopești. La cerere se vor anexa cuvenitele certificate despre toți anii de serviciu, eliberate de către Oficiile protopopești în drept și timbrate în regulă.

Cererile întrate după 20 Noemvrie a. c. precum și cele ajustate cu certificate de serviciu netimbrate sau timbrate insuficient nu se vor lua în considerare și preoții respectivi nu vor fi trecuți pe tabloul celor îndreptățiți la o nouă gradatie.

Caransebeș la 4 Noemvrie 1936.

Episcopul diecezan:

† VASILE

*

Nr. 315 Pres 1936.

Se îndrumă din nou On. Oficii parohiale și protopresbiterale, ca la orice cerere de dispensă să se înainteze extrasele de botez ale nupturienților.

Caransebeș la 5 Noemvrie 1936.

Episcopul diecezan:

† VASILE

CONCURS.

Nr. 4462 B ex 1936.

Pe baza §-ului 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest statut, precum și pe baza §-ului 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul Bocșei-montane, cu sediul în Bocșa-montană.

Recurenții la acest post au să dovedească, că au calificațiunea prevăzută în concluzul Nr. III. al congresului național bisericesc din 1888.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Dotațiunea dela parohia centrală protopresbiterală din Bocșa-montană constă:

a) Dela Societatea U. D. R. suma de 15.000 Lei anual, care eventual se poate reduce.

b) Titulo bir parohial dela s. biserică 3000 Lei anual.

c) Taxele stolare uzitate.

2. Dotațiunea protopresbiterală care constă din:
a) Locuință în natură în casa fundațională „Petru Borlovan“.

b) Birul protopresbiteral anual dela preoți conform punctului 32 din „Rescriptul declaratoriu iliric“.

c) Sesiunea parohială din Jidovini conform deciziei Consistorului diecezan Nr. 3902 B. ex 1910 din 6 Septemvrie 1910.

Din considerare la probabilitatea unei eventuale noi arondări a protopresbiteratelor viitorul protopop va trebui să-și dea consimțământul la noua arondare, fără a putea formula vre-o pretensiune materială.

Reflectanții la acest post își vor înainta petițiunile lor ajustate cu documentele autentice despre calificațiunea și ocupațiunea lor de până acuma Consiliului eparhial în termen de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană“.

Recurenții din alte eparhii vor avea să-și exopereze și permisiunea P. S. Sale episcopului diecezan, de a putea recurge.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută în 24 Septemvrie 1936.

Episcopul diecezan:

† VASILE

1—3

A apărut

Calendarul Românului

pe anul 1937

cuprinzând un bogat și variat conținut literar.

Librăria Diecezană, Caransebeș.

Prețul Lei 16

Aviz

Tot felul de

picturi bisericești,

pictări de biserici

renovări și spălarea bisericilor,

apoi obiecte:

diferite icoane, ripizi, prapori etc. etc.

execută prompt și cu prețuri convenabile

Prof. Gh. I. OTONOĞA

CARANSEBEȘ, Str. Cloșca Nr. 1—3.